

Sygn. akt III Ca 642/13

POSTANOWIENIE

Dnia 23 października 2013r.

Sąd Okręgowy w Nowym Sączu, Wydział III Cywilny Odwoławczy w składzie

następującym:

Przewodniczący - Sędzia: SO Agnieszka Skrzekut

Sędzia SO Ewa Adamczyk

Sędzia SR del. Maria Tokarz – Polańska (sprawozdawca)

Protokolant: sekr. sąd. Anna Burnagiel

po rozpoznaniu w dniu 23 października 2013r.

na rozprawie

sprawy z wniosku Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych przy Burmistrzu Miasta w G.

przy uczestnictwie A. G.

o leczenie odwykowe

na skutek apelacji uczestnika

od postanowienia Sądu Rejonowego w Gorlicach

z dnia 23 kwietnia 2013 r., sygn. akt III RNs 384/12

p o s t a n a w i a :

zmienić zaskarżone postanowienie w pkt I w ten sposób, że wniosek oddalić.

Sygn. akt III Ca 642/13

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 23 kwietnia 2013 r. Sąd Rejonowy w Gorlicach w sprawie z wniosku Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych przy Burmistrzu Miasta w G. przy uczestnictwie A. G. o zastosowanie obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu zobowiązał A. G. do poddania się leczeniu odwykowemu w niestacjonarnym zakładzie leczenia odwykowego, odstąpił od obciążania uczestnika kosztami postępowania, zasądził od wnioskodawcy kwotę 356 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania.

Sąd Rejonowy ustalił, iż uczestnik jest osobą uzależnioną od alkoholu i powinien być zobowiązany do leczenia w warunkach ambulatoryjnych, a w razie niepowodzenia tej formy terapii w warunkach stacjonarnych.

Uczestnik przez 4 lata nie mieszkał z żoną, ponownie zamieszkał z nią w maju 2011 r., w sierpniu 2011 r. był pijany i żona wyrzuciła go z mieszkania, ponownie zamieszkali razem pod koniec listopada 2011 r. Uczestnik pobiera z Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w G. stały zasiłek z powodu niepełnosprawności w wysokości 444 zł. W 2003 r. uczestnik został uznany za osobę uzależnioną od alkoholu i był zgłoszony do leczenia otwartego. W 2008 r. uczestnik był leczony w Oddziale (...) w Szpitalu Wojewódzkim w T.. Uczestnik spożywa alkohol przede wszystkim,

gdy otrzymuje zasiłek z opieki społecznej, pod wpływem alkoholu wyzywa żonę od psychicznie chorych, mówi że ją wykończy, zniszczy, groził że ją zabije. Uczestnik nie dokłada się do opłat, pieniądze przeznacza na alkohol. W lipcu 2012 r. żona uczestnika zgłosiła pracownikowi socjalnemu, że uczestnik od 4 dni jest w ciągu alkoholowym, gdy pracownik socjalny przybył do miejsca zamieszkania uczestnika stwierdził, że uczestnik zamknął się w swoim pokoju, w domu czuć było alkohol, pracownik socjalny wszedł do pokoju uczestnika chcąc umówić się z nim na spotkanie, za nim weszła żona uczestnika, która chciała zabrać butelkę z wodą mineralną, pracownik socjalny został ochlapany płynem z butelki okazało się, że była to wódka. W sierpniu 2012 r. żona uczestnika ponownie zgłosiła, że uczestnik jest pod wpływem alkoholu, w związku z czym został sporządzony wniosek o przymusowe leczenie uczestnika. 19 i 20 listopada 2012 r. miały miejsce dwie interwencje policji, w obu tych sytuacjach uczestnik został zatrzymany do wytrzeźwienia. Kolejna interwencja policji miała miejsce 21 stycznia 2013 r. Po interwencji policji 19 listopada 2012 r. została uruchomiona procedura niebieskiej karty, kolejna wpłynęła po interwencji 21 stycznia 2013 r. 17 grudnia 2012 r. żona uczestnika poinformowała pracownika socjalnego, że uczestnik od 13 grudnia spożywa alkohol, gdy pracownik socjalny przybył do miejsca zamieszkania uczestnika stwierdził, iż w pokoju panuje totalny bałagan oraz że czuć było zapach alkoholu.

W tym stanie rzeczy Sąd Rejonowy uznał, że zostały spełnione przesłanki z art. 24 i 26 ust.1 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi do zobowiązania uczestnika do poddania się leczeniu odwykowemu w niestacjonarnym zakładzie lecznictwa odwykowego.

Powyższe postanowienie apelacją zaskarżył uczestnik wnosząc o zmianę zaskarżonego orzeczenia poprzez oddalenie wniosku ewentualnie o uchylene zaskarżonego postanowienia w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania

Uczestnik zarzucił powyższemu postanowieniu błąd w ustaleniach faktycznych, mający wpływ na treść rozstrzygnięcia polegający na przyjęciu, że uczestnik jest osobą uzależnioną od alkoholu, podczas gdy takiego uzależnienia nie wykazuje, naruszenie przepisów postępowania, a to art. 227 kpc i 217 § 1 kpc poprzez brak przyjęcia i przeprowadzenia dowodu z wyników badań uczestnika, prób wątrobowych i usg, przedłożonych Sądowi I Instancji na rozprawie w dniu 23 kwietnia 2013 r., podczas gdy dowód ten wskazywał, że stan zdrowia uczestnika wyklucza nadużywanie przez niego alkoholu, naruszenie przepisów postępowania, a to art. 233 § 1 kpc poprzez dowolną ocenę materiału dowodowego, a to opinii biegłego, poprzez przyjęcie na jej podstawie, że uczestnik jest uzależniony od alkoholu, podczas gdy z opinii wynika, iż rzekomy alkoholizm uczestnika znajduje potwierdzenie wyłącznie w dokumentach i faktach z przeszłości, nie zaś w jakichkolwiek objawach. Nadto uczestnik podał, że biegli w opinii wpisali, że 13 stycznia 2013 r. pobrał zasiłek z MOPS, podczas gdy w tej dacie nie wybierał on zasiłku.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja jest zasadna.

Sąd Okręgowy nie podziela bowiem stanowiska Sądu I instancji, iż spełnione zostały wszystkie konieczne warunki zastosowania wobec uczestnika A. G. przymusowego leczenia odwykowego, a to dlatego, że w odniesieniu do tego uczestnika nie zachodzi tzw. przesłanka społeczna.

Przepis art. 21 ust. 2 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tekst jednolity Dz.U. z 2012 r., poz. 1356 –dalej określanej jako „u.w.t.p.a.”) wprowadza zasadę dobrowolności poddania się leczeniu odwykowemu, zaś wyjątki od tej zasady muszą wynikać z ustawy. Taką szczególną regulacją są przepisy art. 26 ust. 1 w zw. z art. 24 wyżej wymienionej ustawy. Z art. 24 u.w.t.p.a. wynika zaś, że zobowiązane do poddania się leczeniu w stacjonarnym lub niestacjonarnym zakładzie lecznictwa odwykowego mogą być tylko takie osoby, które:

1) nadużywają alkoholu,

2) w związku z nadużywaniem alkoholu powodują rozkład życia rodzinnego, demoralizację małoletnich, uchylają się od pracy albo systematycznie zakłócają spokój lub porządek publiczny.

Do zastosowania przymusowego leczenia odwykowego nie wystarczy zatem samo stwierdzenie uzależnienia od alkoholu (przesłanka medyczna), lecz konieczne jest również wykazanie, że jest ono powodem opisanych wyżej negatywnych zjawisk (przesłanka społeczna), które muszą wystąpić, aby sąd mógł orzec o obowiązku poddania się osoby uzależnionej od alkoholu leczeniu odwykowemu.

Choć więc nie można zgodzić się zarzutami uczestnika dotyczącymi stwierdzenia u niego uzależnienia od alkoholu, to jeszcze nie przesądza to braku zasadności jego apelacji.

Odnosząc się jednak najpierw do treści apelacji stwierdzić należy, iż z opinii biegłych J. Z. i J. P. z dnia 7 marca 2013 r. dopuszczonej przez Sąd I instancji wynika, że uczestnik jest osobą uzależnioną od alkoholu, neguje on osiowe objawy uzależnienia. Biegli wydając opinię oparli się o dane z akt sprawy oraz badanie uczestnika. Bezsporne jest, że uczestnik w przeszłości leczył się odwykowo. Nie można też pominąć faktu, że uczestnik w związku z nadużywaniem alkoholu był zatrzymywany na izbie wytrzeźwień 19 i 20 listopada 2012 r. W lipcu, grudniu 2012 r. pracownik socjalny widział uczestnika pod wpływem alkoholu, a 21 stycznia 2013 r. też była interwencja policji w związku ze spożywaniem alkoholu przez uczestnika.

W takiej sytuacji samo oświadczenie uczestnika, że nie jest uzależniony od alkoholu jest tylko jego stanowiskiem procesowym i nie podważa trafności odmiennego ustalenia faktycznego poczynionego przez Sąd Rejonowy na podstawie opinii biegłych.

Powoływanie się przez uczestnika na wyniki prób wątrobowych nie ma znaczenia dla niniejszej sprawy, bowiem wyniki takich badań nie przesądzają kwestii nadużywania alkoholu. Nadto dowód ten jest spóźniony. Zgodnie z art. 381 kpc Sąd II instancji może pominąć nowe fakty i dowody, jeżeli strona mogła je powołać w postępowaniu przed Sądem I instancji chyba, że potrzeba powołania się na nie wynikła później. Zaznaczyć należy, że z treści protokołu rozprawy z dnia 23 kwietnia 2013 r. nie wynika, żeby uczestnik wyniki badań prób wątrobowych przedkładał, nie składał też wniosku o sprostowanie protokołu w tym przedmiocie.

Sąd Okręgowy uzupełnił postępowanie dowodowe poprzez przeprowadzenie dowodu z akt sprawy o rozwód prowadzonej przed Sądem Okręgowym w Nowym Sączu, sygn. I C 1515/12 i stwierdził, że żona uczestnika składając pozew o rozwód wskazała, iż nastąpił trwały i zupełny rozkład pożycia małżeńskiego pod względem fizycznym, duchowym, gospodarczym. Uczestnik w odpowiedzi na pozew te okoliczności przyznał. Ponadto zwrócić należy uwagę, że uczestnik posiada trzech dorosłych synów, nie mieszkają oni z rodzicami, uczestnik z żoną prowadzi odrębne gospodarstwo domowe (informacja MOPS w G. k.26).

W takich okolicznościach nie może budzić wątpliwości to, że:

- nastąpił już rozkład życia rodzinnego uczestnika,
- nie była możliwa demoralizacja małoletnich,
- nie zostało wykazane, by uczestnik uchylał się od pracy (uznany został za niepełnosprawnego), bądź systematycznie zakłócał spokój lub porządek publiczny.

Tymczasem obie przesłanki (medyczna i społeczna) wymagane do zastosowania przymusowego leczenia odwykowego muszą występować w chwili orzekania co do istoty sprawy przez sądy meriti (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 28.11.2012 r. III CSK 17/12, LEX nr 1293962), przy czym warunek, by nadużywanie alkoholu powodowało rozkład życia rodzinnego nie jest spełniony, gdy do takiego rozkładu (nawet z powodu właśnie nadużywania alkoholu) już doszło (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 9.11.2007 r. V CSK 241/07, Lex nr 361289).

Skoro więc z poczynionych dodatkowo przez Sąd Odwoławczy ustaleń wynika, że uzależnienie uczestnika od alkoholu spowodowało już rozkład życia rodzinnego i rozluźnienie więzi łączących normalnie funkcjonującą rodzinę w stopniu utrudniającym jej spełnianie podstawowych funkcji, to zgodnie z przyjętą linią orzecniczą art. 26 ust.1 w zw. z art. 24 u.w.t.p.a. nie mógł mieć zastosowania w niniejszej sprawie, gdyż w toku postępowania nie ustalono, by zachodziły inne przesłanki społeczne określone w art. 24 u.w.t.p.a.

W konsekwencji stwierdzić należy, że w ustalonym stanie faktycznym istniały podstawy do przyjęcia istnienia przesłanki medycznej, ale nie była spełniona przesłanka społeczna.

Mając na uwadze powyższe, Sąd Okręgowy uznał, że zgromadzony w aktach materiał dowodowy i jego uzupełnienie, uzasadnia zmianę zaskarżonego postanowienia w pkt. I

i oddalenie wniosku.

Wpisanie przez biegłych w opinii z dnia 7 marca 2013 r. daty 13 stycznia 2013 r. jest ewidentną pomyłką, bowiem biegli powoływali się na informacje zawarte w piśmie MOPS (k.26), a tam jest data 13 stycznia 2012 r. pobrania zasiłku przez uczestnika.

W tym stanie rzeczy Sąd Okręgowy orzekł na zasadzie art. 386 § 1 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c

(...)